

Folketingets Forhandlinger. (237.)

3777

19. Febr. 1904: 2. Beh. af Lovf. om Tilvejebr. af Jordlodder for Landarbejdere.

3778

føre. Naar Lovens Princip har vist sig sundt og godt og praktisk, og naar den i det hele taget maa siges at være bleven godt og humant ført ud i Livet, ikke mindst fra Landbrugsministeriets Side, saa forekommer det mig ogsaa, at der deri ligger en Tilskyndelse til nu ved Lovens Revision ikke at fjerne sig alt for meget fra det givne Grundlag, men at bygge videre paa det, som har vist sig i det hele og store at passe til vore Forhold. Og netop efter den Maade, hvorpaa Loven hidtil er bleven udført, tør man nok stole paa, at Lovens Bestemmelser ikke ville blive opfattede og gennemførte i en snæverhertet, men i en frisindet og human Aand, saa jeg tror, at vi i det hele og store bør erklære os tilfredse med de utvivlsomme Fremskridt, der indeholdes saavel i den højtærede Ministers Forslag som i de Ændringer, der ere stillede af Udvalget eller dets Flertal.

Naar jeg har begæret Ordet her, er det særlig for et enkelt Punkts Skyld, som ligger mig en Del paa Sinde, det er Spørgsmaalet om de gamle Statshusmænd, som allerede have faaet Huslodder efter den bestaaende Lov. Jeg er meget bange for, at naar vi faa de ny Huslodder med en Laaneværdi af 5,000 Kr., og hvori der altsaa kan ydes Statslaan indtil 4,500 Kr., ville de Klager, som allerede fra forskellige Sider have lydt fra mange af de gamle Statshusmænd om, at de sidde vel knebent i det, blive stærkere, og at der vil fremkomme en vis Ulighed mellem de Vilkaar, som bydes de gamle Husmænd og de ny. Og ved en Lov som denne, der har tilsigtet at skabe og virkelig ogsaa har virket godt i Retning af at skabe større Tilfredshed i vort Samfund og bedre Levebetingelser for de uheldigst stillede, er det jo meget væsentligt, at Loven ikke kommer til at skabe saa at sige ny Utilfredshed. De fleste af os, der sad i Tinget, den Gang Husmandsloven blev givet, vare vistnok inde paa dette Punkt, og jeg tror, at den Anskuelse vandt Terrain under Forhandlingerne, at Grænserne vare noget knebent satte den Gang, at 4,000 Kr. var noget knebent, og det er ogsaa derfor, man nu fra alle Sider er enig om at gaa op til 5,000 Kr. Det havde til Følge, uden at jeg vil sige

et eneste dadlende Ord om den Maade, hvorpaa Loven er bleven udført, at det hele blev knebent. For at faa Husmandsbrug oprettede og for at komme med, kom vedkommende Husmænd mange Steder til at sætte sig for nogen Gæld, og mange Steder have de ogsaa senere hen forøget denne Gæld for at forbedre Bygningerne og for at forbedre Driften i det hele, men vistnok navnlig for at forbedre Bygningerne, saa at det faktisk nu er, hvad jeg ved ikke saa faa Eksempler paa, at ikke faa af disse Statshusmænd sidde med en Gæld, som efter deres Forhold er højst trykkende. Og Loven er saaledes og med Rette saaledes, at der ikke kan gives nogen sekundær Sikkerhed i deres Ejendom, før Halvdelen af Statslaanet er afdragen. Det kan gøre, at de undertiden have disse Laan paa noget haardere Vilkaar, end almindelige private Husmænd behøve at have det.

Jeg tror derfor, det vilde være ganske overordentlig ønskeligt, hvis den højtærede Landbrugsminister og det ærede Udvalg imellem 2den og 3die Behandling kunde finde en Form for at komme disse, som jeg vilde kalde gamle Statshusmænd til Hjælp, saa der blev ydet dem et Tillægslaan, som naturligvis ikke skulde kunne overstige de 4,500 Kr. og heller ikke overstige Jordens og Bygningernes Værdi, saaledes som det jo kræves efter Forslaget her. Dette Tillægslaan kunde saa først forrentes og derefter amortiseres paa lignende Vilkaar som det samlede Laan. Jeg er naturligvis ikke i Stand til her at udforme i Enkelthederne, hvorledes et saadant Forslag skulde se ud; men hvis Tanken vinder nogen Tilstutning — og der er jo allerede et Par ærede Medlemmer, der i Dag have udtalt sig i lignende Retning, ligesom det jo ogsaa ses i Betænkningen, at Spørgsmaalet har været fremme i Udvalget — vilde man vel kunne finde en Løsning, og man vilde derved kunne undgaa, at der i Fremtiden kom en ikke ganske ringe Misfornøjelse frem fra de gamle Statshusmænds Side.

Idet jeg altsaa varmt anbefaler dette til det ærede Udvalgs Overvejelse, skal jeg i øvrigt for mit Vedkommende anbefale Udvalgets og dets Flertals Ændringsforslag til Vedtagelse. Jeg maa indrømme, at jeg